

Årsmelding

2014

Innhold

3	FORMÅL
3	ORGANISERING
3	TJENESTER
3	Statistikk om forskning og høgre utdanning
4	Register over publiseringskanaler
4	ERIH PLUS
5	European Social Survey (ESS)
5	International Social Survey Programme (ISSP)
6	Regionale data
6	Forvaltningsdata og data om det politiske system
7	Kirkedata
7	NSD som nasjonalt arkiv
7	NSD lagrer data for Riksarkivet
7	IT og teknologi
8	Data Seal of Approval
8	NSD Personvern
9	Ny personvernlov fra EU
9	Kommunikasjon
10	NASJONALT SAMARBEID
10	Samarbeid med organisasjoner
11	NSD og Forskningsrådet
11	Nye retningslinjer i Forskningsrådet
11	INTERNASJONALT SAMARBEID
11	CESSDA AS
13	STYRETS BERETNING FOR 2014
15	RESULTATREGNSKAP
21	STYRE, RÅD OG UTVALG
23	ORGANISASJONSKART

FORMÅL

NSD er nasjonalt arkiv for forskningsdata og et av verdens største i sitt slag. Hovedmålsettingen er å forbedre vilkårene for forskning som trenger tilgang til data. NSD samler inn, bearbeider, tilrettelegger, arkiverer, vedlikeholder og formidler data til forskningsmiljøene. Dette sikrer tilgjengelige data uten store juridiske, økonomiske og praktiske kostnader for brukerne. NSD gir råd til forskere og studenter om datainnsamling, dataanalyse, metode, personvern og forskningsetikk.

ORGANISERING

NSD er et aksjeselskap eid av Kunnskapsdepartementet (KD). Styrets medlemmer dekker et bredt fagfelt, i tråd med NSDs vedtekter og mandatet fra KD. NSD skal sikre dataformidling og tjenesteyting overfor forskningssektoren.

TJENESTER

NSDs tjenester omfatter arkivering og formidling av data fra en rekke nasjonale og internasjonale datasamlinger, samfunnsundersøkelser og registre. NSD driver også programvareutvikling, rådgivning og personverntjenester for forskningssektoren.

Statistikk om forskning og høgre utdanning

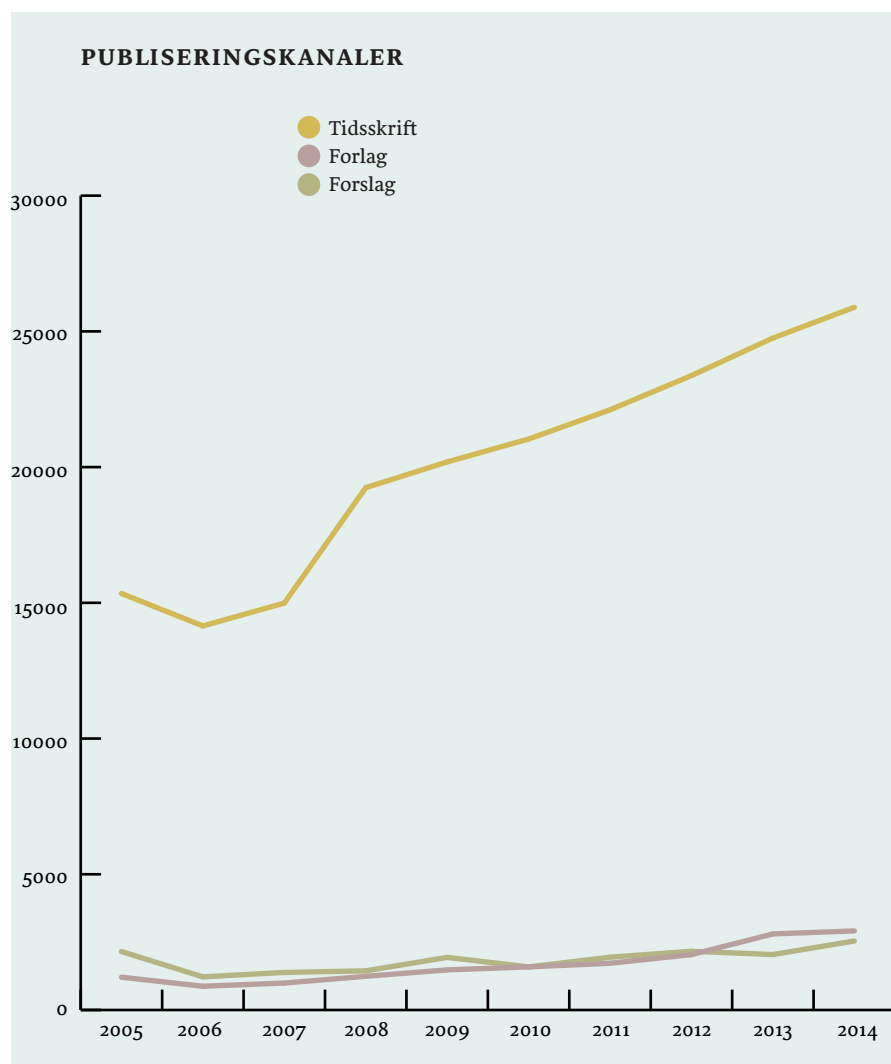
NSDs Database for statistikk om høgre utdanning (DBH) er en sentral informasjonskilde om universiteter, høgskoler og fagskoler, biblioteker og samskipnader. Data og datatjenester fra DBH danner grunnlag for et bredt tilbud av styringsdata for politikkutforming i sektoren. DBH inneholder data og statistikk om studenter, utdanning, forskning, personale, museum, areal, økonomi og selskapsdata. Datatilbudet er åpent tilgjengelig for forskning, for planlegging både sentralt i departementer og lokalt ved hver enkelt institusjon. Innrapportering av data fra utdanningsinstitusjonene i Norge er samordnet med Statistisk sentralbyrå (SSB), Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen (NOKUT), Statens lånekasse for utdanning og Helsedirektoratet. Det er blant annet utviklet tjenester som tilbyr nøkkeltall og ferdige grafer som kan hentes automatisk fra DBH og presenteres på utdanningsinstitusjonenes egne nettsider. Spesialtilpasset statistikk og webtjenester er utviklet for blant andre NOKUT, Helsedirektoratet og Kunnskapsdepartementet.

ERIH PLUS

European Reference Index for the Humanities (ERIH) er en vitenskapelig autoriseringsliste opprettet av the European Science Foundation (ESF). Registeret ble publisert for første gang i 2008, men etter omorganiseringen av ESF har ikke organisasjonen mulighet til å videreføre arbeidet. I 2013 ble NSD bedt om å overta ansvaret for ERIH, og registeret ble publisert på ny på NSDs nettsider i juli 2014. Da ble også samfunnsvitenskapene inkludert, og listen omdøpt til ERIH PLUS. Registeret er nå tilpasset kriterier og forslagssystem i Norge, og driften er i stor grad samordnet med det norske Register over publiseringskanaler. Etter at ERIH PLUS-registeret ble opprettet i juli 2014, er det kommet inn over 2000 forslag til nye europeiske tidsskrift.

Register over publiseringskanaler

Register over publiseringskanaler administreres av NSD og inneholder oversikt over tidsskrift, serier og forlag som regnes å være vitenskapelige. Andre nordiske land har bygget opp tilsvarende registre over publiseringskanaler etter modell fra Norge. Det er nå kontakt mellom de nordiske land for å finne samarbeidsflater som kan forenkle arbeidet med registrene.

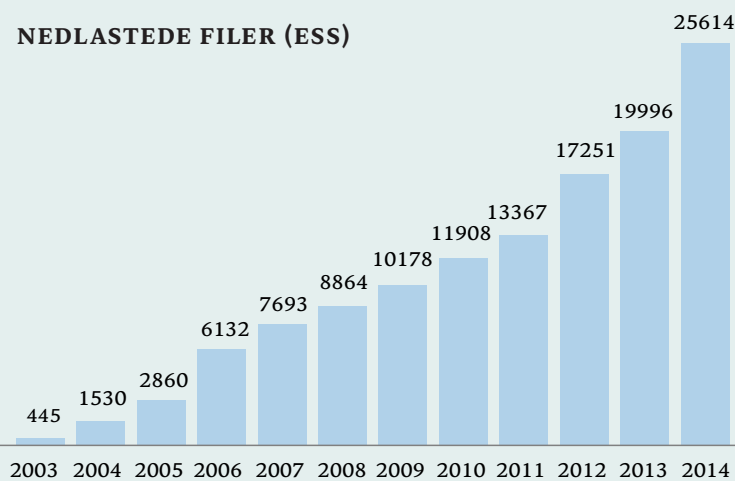

European Social Survey (ESS)

Den komparative samfunnsundersøkelsen European Social Survey (ESS) er gjennomført annet hvert år siden 2002, og i alt 36 land har deltatt i undersøkelsen. Seksten land, deriblant Norge, har gjennomført de seks første rundene. NSD har fra starten deltatt i den sentrale organiseringen og driften av ESS som dataarkiv, dataformidler og ansvarlig for utvikling og drift av ESS' e-infrastruktur. Bruken av data fra ESS nådde i 2014 sitt høyeste nivå noensinne. I løpet av året ble over 25 000 datafiler lastet ned av 12 000 ulike brukere. I 2013 var de tilsvarende tallene 20 000 nedlastninger av 9 800 brukere.

NSDs arbeid med ESS var i 2014 preget av høy publiseringsaktivitet. Den endelige utgaven av ESS runde 6 (inkludert metodologiske data) med 29 land ble publisert i mai. I oktober ble ressursen ESS Multilevel Data oppdatert til å inkludere runde 6, og i november ble den kumulative filen med data fra de seks første rundene publisert.

NEDLASTEDE FILER (ESS)

International Social Survey Programme (ISSP)

NSD har siden 1989 deltatt i The International Social Survey Programme (ISSP), et internasjonalt samarbeid som gjennomfører årlige, komparative spørreundersøkelser om sentrale temaer innen samfunnsvitenskapene. I dag er 48 land over hele verden med i samarbeidet. Siden 1989 er det blitt bygget opp en betydelig tidsserie med data over en tidsperiode på mer enn 20 år, noe som gir en unik mulighet til å analysere endringer i holdninger og verdier over tid. Norske tidsserier fra ISSP-undersøkelsene omfatter nå

- Arbeidsforhold og arbeidserfaringer: 1989, 1997 og 2005
- Undersøkelse om offentlige myndigheter: 1990, 1996 og 2006
- Religion: 1991, 1998 og 2008

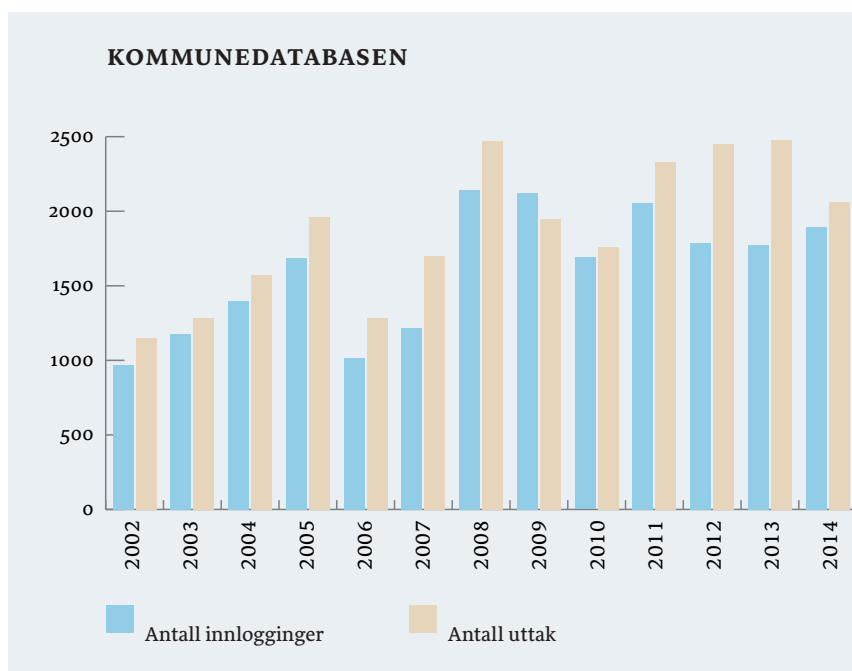
- Sosial ulikhet: 1992, 1999 og 2009
- Verdier, natur og miljø: 1993, 2000, 2010
- Familie og kjønnsroller: 1994, 2002, 2012
- Nasjonal identitet: 1995, 2003 og 2013

I 2015 gjennomføres Arbeidsforhold og arbeidserfaringer for fjerde gang.

Regionale data

Kommunedatabasen oppdateres jevnlig med nye data, og inneholdt ved årsskiftet 2014/15 over 363 000 variabler om samtlige norske kommuner fra 1769 og frem til i dag (hovedsakelig prestegjeld fra tiden før kommunelovene i 1838), med hovedvekt på nyere data.

Det er nå bygget opp en samling filer med kartkoordinater som gjør det mulig å publisere kart for hvert tidspunkt det har skjedd en grenseendring helt tilbake til første folketelling i Norge i 1769. Det foreligger også planer om å utvikle mer detaljerte kart for utviklingen av byene.

Forvaltningsdata og data om det politiske system

Forvaltningsdatabasen er en grundig og detaljert kartlegging av organisering og endring av den norske statsforvaltningen fra 1947 og fram til dags dato. I databasen er alle enheter i departementene og alle statlige virksomheter som har vært tilknyttet departementene registrert, og i tillegg er statlige selskap og statlige stiftelser kartlagt. Data om det politiske system omfatter data om Stortinget, regjeringen og politiske partier og inkluderer også organisasjonsdata, akademikerdata og manifestodata. Det har de siste årene vært en omfattende omorganisering av datasamlingene for mer fleksibel tilgang via internett.

NSD lagrer data for Riksarkivet

I mai 2014 inngikk Riksarkivaren og NSD avtale om arkivering av forskningsdata. Formålet er å fordele oppgaver mellom NSD og Riksarkivaren for bevaring av forskningsdata og samtidig sikre at forskningsdata er tilgjengelig for bruk innenfor rammen av gjeldende regelverk i henhold til bestemmelsene i arkivloven og annet relevant lovverk. Rent praktisk innebærer avtalen at Riksarkivaren samtykker til at forskningsdata som er avleveringspliktig etter arkivloven, kan oppbevares hos NSD.

Avtalen bidrar til å styrke NSDs rolle som nasjonalt arkiv for forskningsdata og over tid, styrke arbeidet med langtidslagring av forskningsdata i Norge. NSD vil kunne gi et samlet tilbud med trygghet for forskningsinstitusjonene, for Norges forskningsråd og for departementene.

Kirkedata

Kirkedatabasen inneholder offisiell statistikk om kirkelige handlinger (dåp, konfirmasjoner, vielser, gravferder osv.) på menighetsnivå, og data blir samlet inn via KOSTRA. Data er åpent tilgjengelig på internett og blir benyttet av forskere og av ansatte i Den norske kirke i deres rapporteringsarbeid. I 2013 ble det opprettet en brukergruppe for kirkedata, og det er satt i gang en prosess med omlegging av nettsidene for å senke terskelen for uttak av kirkestatistikk.

NSD som nasjonalt arkiv

NSD er nasjonalt arkiv for forskningsdata og tilbyr arkivering av data fra prosjekter utført av norske forskere og studenter. I det ligger det at NSD leverer en sentral nasjonal tjeneste som er langsiktig, profesjonell og som sikrer data og dokumentasjon på en betryggende måte. Dette bygger opp under og er i tråd med den internasjonale satsingen på forskningsinfrastruktur, utnyttelse av forskningsressursene og deling av data (Open Access).

NSD har siden 1981 hatt som oppgave å arkivere data fra prosjekter med finansiering fra Norges forskningsråd. Forskernes arkiveringsplikt har vært innarbeidet i kontraktsvilkårene. Data fra prosjekter innen samfunnsvitenskap, humaniora, medisin og helse og miljø og utviklingsforskning skal overføres til NSD for lagring og gjenbruk. Etter avtaler med institusjonene tilbyr NSD også arkivering av data fra prosjekter utført av forskere ved universitetene og de statlige og vitenskapelige høyskolene. Tilsvarende avtaler er inngått med de nasjonale forskningsinstituttene og andre institusjoner som benytter NSD som personvernombud. Arkiveringstilbudet omfatter også sikring og lagring av persondata.

I 2014 formulerte Norges forskningsråd en policy knyttet til arkivering og deling av forskningsdata. I korthet slår denne policyen fast at «forskningsdata i utgangspunktet skal være tilgjengelig for relevante brukere, på like betingelser, til lavest mulig kostnad». Dette støtter opp under NSDs arbeid som nasjonal forskningsinfrastruktur og arkiv for forskningsdata. Praksisen med kontraktfestede krav om arkivering av forskningsdata sikrer at forskningens resultater kan etterprøves og benyttes til nye forskningsformål i fremtiden. Norges forskningsråd stadfester NSDs rolle som arkiv for data som genereres med midler fra dem. Det legges også vekt på etablering og videreutvikling av gode infrastrukturer for datalagring og datahåndtering.

IT og teknologi

I 2014 har NSD fokusert på teknologiutvikling knyttet til RAIRD-prosjektet. Ambisjonen i RAIRD er å utvikle et fullskala web-basert forskningsverktøy for registerdata. RAIRD er en nasjonal forskningsinfrastruktur som vil gi forskere enkel og sikker tilgang til registerdata. Dette skal skje på en måte som

Data Seal of Approval

NSD gjennomførte i løpet av 2014 en egevaluering av prosedyrer, rutiner og dokumentasjon knyttet til arkivering og gjenbruk av forsknings-genererte data.

Evalueringen munnet ut i sertifisering gjennom DSA (Data Seal of Approval). DSA er del av et europeisk rammeverk for evaluering og sertifisering av digitale lagrings-tjenester. Gjennom sertifiseringen og det arbeidet som ligger bak, forsikres dataprodusenter og forskere om at data bevares og forvaltes på en sikker og pålitelig måte.

Man forsikrer at data og data-dokumentasjon i uoverskuelig framtid vil være tilgjengelig for forsknings-formål, samtidig som det gir brukere en mulighet til å vurdere arkiv-tjenestenes egenskaper og kvalitet. I forbindelse med evalueringen ble det derfor besluttet å utvikle helt nye nettsider knyttet til arkivering og gjenbruk av forskningsdata. Sidene ble lansert både på norsk og engelsk i 2014 og gir full tilgang til dokumentasjon av NSDs tjenester i henhold til kravene i DSA.

ivaretar personvern hensyn fullt ut. Tjenesten vil styrke og fremme forskning av høy kvalitet innen bl.a. samfunnsfag, helse relaterte fag og økonomiske fag. Det er et hovedelement at både tilgangen til data og datasikkerheten i forbindelse med forskning vil bli forbedret.

Data som gjøres tilgjengelig for analyse via RAIRD, har minst samme aktualitet, kvalitet, detaljeringsgrad og relevans som de data som leveres ut etter søknad.

I samarbeid med UK Data Archive utvikler NSD en programvarepakke for anonymisering av datasett for distribusjon og nedlastning. Teknologi og kompetanse fra dette arbeidet trekkes inn i RAIRD-prosjektet.

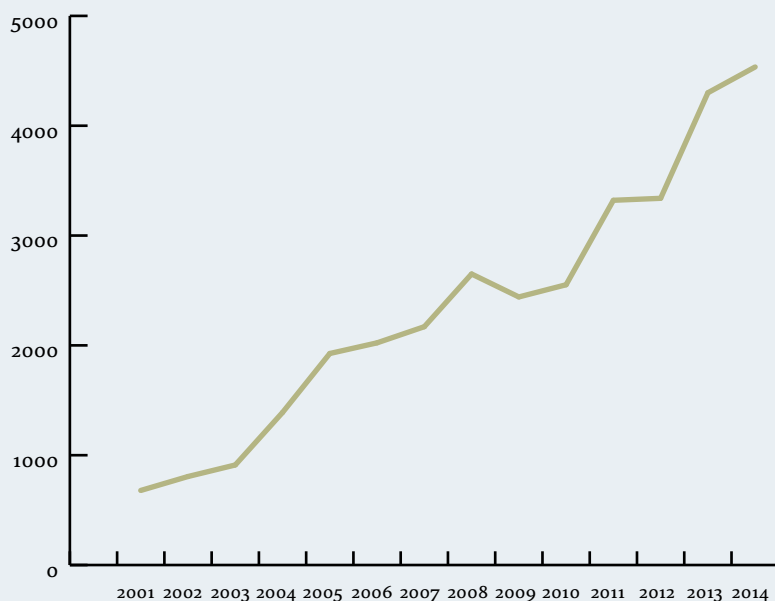
NSD har en stor portefølje av netjtjenester, og arbeider kontinuerlig med fornying og videreutvikling av disse. Blant annet har vi fokusert på å gjøre det enklere for forskere å arkivere data hos NSD, og på å forenkle tilgangen til data gjennom brukervennlige nettløsninger.

NSD Personvern

NSD er personvernombud for 146 forsknings- og utdanningsinstitusjoner, herunder alle universitetene, vitenskapelige og statlige høyskoler, private høyskoler, flere helseforetak, sykehus og en rekke frittstående forskningsinstitutter og kompetansesentre.

NSD Personvern hjelper virksomhetene med å sikre og styrke personvern i forskningen. Dette skjer ved at NSD vurderer innmeldte forskningsprosjekter slik at forskerne kan følge lovkravene ved oppstart, gjennomføring og avslutning. Det gis råd om internkontroll og rutinebeskrivelser. I tillegg bistår NSD

INNMELDTE PROSJEKTER

Ny personvernlov fra EU

For tre år siden foreslo EU-kommisjonen en omfattende reform og modernisering av EUs personvern lovgivning. Forslaget til forordning for behandling og overføring av person opplysninger, skal erstatte det gjeldende personverndirektivet fra 1995.

Formålet er å sikre et harmonisert regelverk som ivaretar borgernes rett til personvern i den nye digitale tidsalderen, på tvers av europeiske landegrensener. Det er uklart når et endelig lovforslag er på plass, men Kommisjonen sikter mot et vedtak i løpet av 2015. Dersom de bestemmelsene som har betydning for forskning blir vedtatt slik de foreligger i forslaget fra Parlamentet, kan det innebære vanskeligere vilkår for sektoren. Spesielt blir mulighetene for forskning på helseopplysninger både med og uten samtykke betydelig innsnevret.

Også forskning på andre typer identifiserbare opplysninger kan bli umulig, noe som kan hindre viktig registerforskning. Forskningsmiljø i hele Europa uttrykker derfor bekymring for konsekvensene av den foreslåtte personvernreformen.

institusjonene med å holde oversikt og utføre kontroll med egen forskning gjennom det nettbaserte verktøyet Meldingsarkivet.

I 2014 utarbeidet NSD en løsning for å inkludere helseforskningsprosjekter i Meldingsarkivet (prosjekter som legges fram for de regionale komiteene for medisinsk og helsefaglig forskningsetikk). Seks institusjoner har så langt takket ja til å delta i et pilotprosjekt. Basert på resultatene av denne uttellingen, vil NSD utarbeide en løsning som kan tilbys alle bruker-institusjonene.

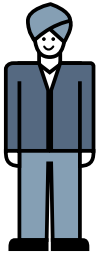
Antall prosjektmeldinger har holdt seg stabilt fra året før. I løpet av 2014 mottok ombudet 4535 nye meldeskjema og 1855 endringsmeldinger på allerede innmeldte prosjekter.

NSD Personvern gir råd til institusjoner, forskere og studenter i personvernsprosjekt. I 2014 ble det holdt en rekke foredrag og innlegg. I en årrekke har NSD samarbeidet med Den nasjonale forskningsetiske komité for samfunnsvitenskap og humaniora (NESH) og Den nasjonale forskningsetiske komité for naturvitenskap og teknologi (NENT) om å arrangere seminarer for forskningsmiljøene om aktuelle tema. I februar 2014 var tema for seminaret registerforskning, med fokus på juridiske og etiske utfordringer knyttet til bruk av registerdata.

Kommunikasjon

Medarbeidere hos NSD har i 2014 hatt utstrakt direkte brukerkontakt i form av forelesninger, kurs og seminarer, blant annet om forskning og personvern og om spesielle datatilbud og programvareløsninger. Mange har holdt foredrag, undervist og utarbeidet skriftlig informasjonsmateriale, både i inn- og utland.

NSD ansatte høsten 2014 sin første kommunikasjonsmedarbeider. Han har ansvar for å lede og utvikle kommunikasjonsarbeidet i organisasjonen både strategisk og operativt. Formidling og kommunikasjon ligger i kjernen av NSDs samfunnsoppdrag. Målet er å styrke samhandlingen med forskningsmiljøene og gjøre NSD som nasjonal infrastruktur og datatjeneste for forskning mer synlig for brukerne og allmennheten. I løpet av andre halvdel av 2014 ble en rekke prosesser satt i gang. Blant dem er arbeid med nye nettsider og grafisk profil. NSD har også vært godt synlig i media i denne perioden, særlig knyttet til resultater fra den norske delen av ISSP (se side 5).

NASJONALT SAMARBEID

NSD legger vekt på å ha et nært samarbeid med et mangfold av institusjoner. Dette er nødvendig for å kunne levere et omfattende, helhetlig og kvalitetsmessig godt tilbud til forsknings- og utdanningsmiljøene.

Samarbeid med organisasjoner

Over tid er det bygd opp omfattende forskningsdatabaser med opplysninger og informasjon om individer, regioner og politiske og administrative systemer fra en rekke kilder. NSDs avtale med Statistisk sentralbyrå om formidling av data til forskningsformål er sentral i denne sammenhengen. Samarbeidet er unikt internasjonalt. Ved å bruke NSD til å forvalte data, er det etablert prosedyrer som ivaretar personvernet og samtidig åpner for utstrakt bruk av individdata til forskning. NSD har i 2014 samarbeidet med blant andre:

- *Kunnskapsdepartementet*, om NSDs Database for statistikk om høgre utdanning, som inneholder data om universiteter, vitenskapelige høyskoler, statlige høyskoler, kunsthøyskoler og fagskoler.
- *Utdanningsdirektoratet*, som har gitt NSD i oppdrag å være nasjonal arrangør og faglig ansvarlig for skolevalgene i perioden 2013–2021.
- *Helsedirektoratet*, som har gitt NSD i oppdrag å drive en datatjeneste for forskning om fastlegeordningen. Data stilles til disposisjon av NAV.
- *Direktoratet for forvaltning og IKT – Difi*, om utvikling og drift av Forvaltningsdatabasen.
- *Kirkerådet*, som har gitt NSD i oppdrag å tilrettelegge menighetenes årsstatistikk.
- *Helsedirektoratet og pasient- og brukerombudene*, som har støttet NSDs arbeid med å utvikle et nettbasert statistikkssystem med informasjon om pasientombudenes saksbehandling.
- 146 forsknings- og utdanningsinstitusjoner, som NSD er personvernombud for.
- *Riksarkivet*, etter inngått avtale i 2014 om arkivering av forskningsdata.

Nye retningslinjer i Forskningsrådet

I 2014 vedtok Forskningsrådet for første gang retningslinjer med krav om åpen tilgang til offentlig finansierte forskningsdata. De nye retningslinjene slår fast at forskningsdata i utgangspunktet skal være tilgjengelig for relevante brukere, på like betingelser, til lavest mulig kostnad. Dette er i tråd med OECDs retningslinjer for offentlig finansierte forskningsdata, som Norge har forpliktet seg til å følge opp.

CESSDA

I 2013 ble CESSDA AS (Consortium of European Social Science Data Archives) etablert med Norge som vertskapsland. CESSDA AS er en videreføring av det uformelle samarbeidet som har utviklet seg mellom de samfunnsvitenskapelige dataarkivene i Europa siden organisasjonen ble etablert i 1976. I første periode ble selskapet drevet ut fra og med hjelp av utlånt personale fra NSD. I 2014 åpnet CESSDA eget kontor i Bergen. Målet med den europeiske forskningsinfrastrukturen er å gi forskere omfattende tilgang til forskningsdata, og dermed ny innsikt og kunnskap, på tvers av organisasjoner og landegrenser. NSD har i oppstartsfasen tatt hånd om administrative funksjoner. NSD er norsk tjenesteleverandør til CESSDA på linje med sine søsterorganisasjoner i Europa.

NSD og Forskningsrådet

Norges forskningsråd har siden etableringen av NSD, gjennom sine grunn- og prosjektfinansieringer, spilt en sentral rolle for både omfang og kvalitet på tjenestene NSD tilbyr sine brukere. Fra etableringen i 1971 og fram til 2003 var NSD institusjonelt knyttet til Norges forskningsråd.

Forskningsrådet var i 2014 en av NSDs største finansielle bidragsytere. Disse bidragene har bidratt til etablering av en rekke nasjonale datatilbud og andre infrastrukturtenester for norsk forskning. NSD har siden organisasjonen ble etablert i 1971 ivaretatt arkiveringsoppgaver på vegne av forskningssektoren. Ansvar for arkivering av data fra prosjekter med finansiering fra Norges forskningsråd har i mer enn 30 år ligget hos NSD.

INTERNASJONALT SAMARBEID

Gjennom engasjement i internasjonale organisasjoner og forpliktende samarbeid i en rekke prosjekter, bidrar NSD i oppbyggingen av europeisk og internasjonal infrastruktur for samfunnsfag, humaniora og helsefag. Dette samarbeidet sikrer tilgang til data og kompetanse for NSDs brukermiljøer i Norge, og sikrer samtidig norsk deltakelse og tilgang til ressurser som utvikles internasjonalt. Samarbeidet bidrar dessuten til at data om Norge blir mer tilgjengelig som en del av datagrunnlaget for internasjonale analyser.

De mest sentrale internasjonale organisasjonene NSD er medlem av:

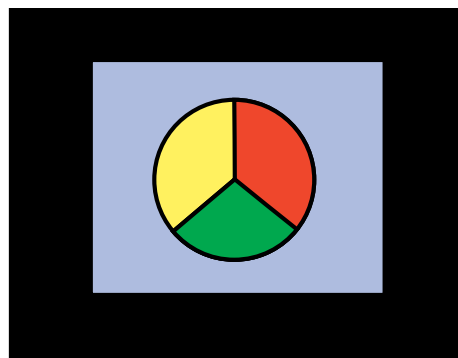
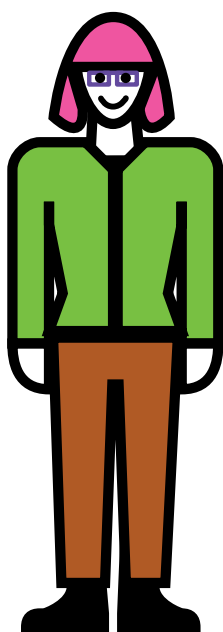
- *International Federation of Data Organizations for the Social Science (IFDO)*, www.ifdo.org
- *Inter-university Consortium for Political and Social Research (ICPSR)*, www.icpsr.umich.edu
- *International Social Survey Programme (ISSP)*, www.issp.org
- *Data Documentation Initiative (DDI Alliance)*, ddialliance.org

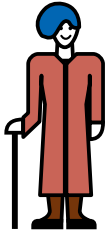
NSD deltar i flere internasjonale samarbeidsprosjekter som har som mål å lette oppbygging, tilgang til og bruk av forskningsdata på tvers av landegrenser og språk:

- *Making Nordic Health Data Visible*, et nettverksprosjekt med deltakelse fra de samfunnsvitenskapelige dataarkivene i Danmark, Finland, Norge og Sverige. Målet er å utrede forutsetningene for en felles portal for nordiske helseforskningsdata. Prosjektet er finansiert av NordForsk og ledes av NSD.
- *DASISH*, et EU-finansiert samarbeidsprosjekt har utredet og funnet løsninger på en rekke felles utfordringer for de fem prosjektene i ESFRI (European Strategy Forum on Research Infrastructure) innen samfunnsvitenskap og humaniora (CESSDA, CLARIN, DARIAH, ESS og SHARE). Prosjektet har støttet opp om etablering

og utvikling av ESFRI-prosjektene til permanente pan-europeiske infrastrukturiltak for forskning (Prosjektet ble avsluttet 31. desember 2014).

- *Data without Boundaries (DwB)*, et EU-finansiert samarbeidsprosjekt mellom offentlige statistikkbyråer og samfunnsvitenskapelige dataarkiv i Europa. Målet er at de europeiske forskningsmiljøene skal få best mulig tilgang til offisielle data på tvers av landegrenser.
- *The International Social Survey Programme (ISSP)*, en internasjonal organisasjon, etablert i 1984 med medlemmer fra 48 land, med formål om å gjennomføre en kryssnasjonal intervjuundersøkelse innen et sentralt samfunnsvitenskapelig emne hvert år.
- *The European Social Survey (ESS ERIC)*, en komparativ intervjuundersøkelse om verdier, holdninger og sosio-økonomiske forhold i over 30 europeiske land. NSD er dataarkiv og dataformidler for ESS.
- *Current Research Information System (EuroCris)*, et forum for brukere av IKT innen systemer for forskningsinformasjon.

STYRETS BERETNING FOR 2014

Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste (NSD) ble etablert som en nasjonal infrastruktur for forskning i 1971, og har siden 2003 vært organisert som et AS eid av Kunnskapsdepartementet (KD). NSDs formål er å drive dataforvaltning og tjenesteyting overfor forskningssektoren. I samarbeid med nasjonale og internasjonale aktører skal selskapet drive utviklingsarbeid innenfor sitt formål. Selskapet drives fra Bergen.

Aktiviteter

Virksomheten har som tidligere år, vært organisert med utgangspunkt i NSDs nasjonale ansvar for å ivareta sentrale data- og infrastrukturtenester for norsk forskning. NSD har arbeidet på bred basis nasjonalt og internasjonalt for å sikre forskere og studenter tilgang til data og datatjeneste. I 2014 har satsingen på registerdata gjort et stort skritt fremover gjennom samarbeidet mellom SSB og NSD om å etablere en ny online mekanisme for tilgang. På europeisk nivå er NSD sentralt plassert i flere store europeiske prosjekter som bygger felles infrastruktur på datasiden for samfunnsvitenskap og humaniora.

Inntektsvolumet i virksomheten er økt med 16,9 % fra 2013 til 2014. I 2014 ble det utført 78 årsverk, inkludert deltidsansatte studenter. Tallet for 2013 var 75.

Finansiering

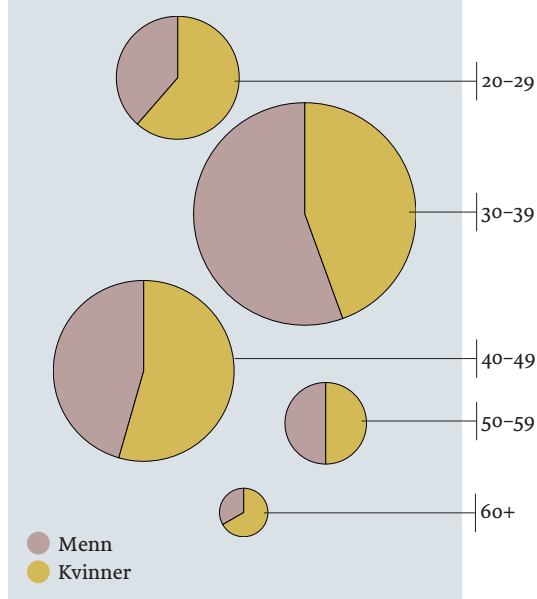
NSD har mange ulike finansieringskilder og finansieringsstruktur er stabil. Hovedbevilgningene kommer fra Norges forskningsråd, departementene, universitets- og høyskolesektoren og EU. Norges forskningsråd finansierte 17 % av virksomheten gjennom grunnbevilgningen og 28,4 % av totalbevilgningen når vi inkluderer prosjektstøtte fra Norges forskningsråd. Fordeling på ulike finansieringskilder var i 2014 med 2013 tall i parentes: 28,4 % (35,8 %) fra Norges forskningsråd, 24,0 % (27,1 %) fra departement, 31,1 (29,6 %) fra andre offentlige og private oppdragsgivere og 16,5 % (7,5 %) fra EU-prosjekter og andre salgs- og oppdragsinntekter.

Faglige aktiviteter og formidling

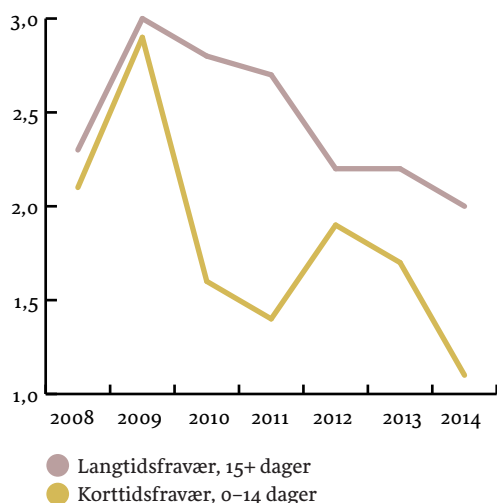
NSDs hovedoppgave er informasjon om og formidling av data og ulike sider ved bruk av data. For å oppfylle formålet er det derfor en forutsetning at NSDs ansatte har utstrakt brukerkontakt som en del av den daglige virksomheten. NSDs ansatte deltar også ofte som foredragsholdere på kurs og seminarer, og bidrar i opplæringen av ansatte og studenter i UH-sektoren, for eksempel i metode, etikk og personvern. Brukerkontakt vektlegges for å sikre at NSDs virksomhet er i tråd med forskningsmiljøenes behov.

Internett er NSDs viktigste formidlingskanal og utgjør kjernen i de tjenester NSD er satt til å utføre.

ALDER/KJØNN 2014

SYKEFRAVÆR

Arbeidsmiljø og ytre miljø

NSDs ansatte sitter i et kontormiljø med datamaskiner som viktigste arbeidsredskap. Korttidssykefraværet er noe redusert, mens langtidsykefraværet er stabilt i forhold til foregående år. Korttidsfraværet var i 2014 på 1,1 % mot 1,7 % i 2013. Langtidsfraværet var på 2,0 % mot 2,2 % foregående år. Ingen skader eller ulykker ble registrert. Virksomheten har ikke forurenset det ytre miljøet.

Staben etter alder og kjønn

Kjønnfordelingen viser at det er en liten overvekt av menn (53 %) i staben. NSDs ledergruppe består av 4 kvinner og 7 menn. NSD tilstreber en jevn fordeling mellom kjønnene. NSD er opptatt av mangfold og oppfordrer kvalifiserte kandidater til å søke, uansett alder, kulturell og etnisk bakgrunn.

Årsregnskap og resultatdisponering

Styret er svært fornøyd med de faglige resultatene for 2014. Årsresultatet for 2014 er positivt. NSD har god økonomi, og framtidsutsiktene for selskapet er gode. Styret bekrefter at forutsetningen for fortsatt drift er til stede. Styret ønsker å styrke egenkapitalen i selskapet og foreslår derfor at resultatet for NSD i 2014 på kr 13 520 217 avsettes som annen egenkapital. Resultatet er for 2014 ekstraordinært høyt. Dette skyldes i stor grad reduksjon i balanseført pensjonsforpliktelse som er bokført over resultatregnskapet (viser til omtalen av dette i noter til årsregnskapet). I tråd med vedtektene deles det ikke ut utbytte.

PETTER AASEN
Styreleder

EVA STENSLAND
Member of the Board

ELIN HAUGSGJERD ALLERN
Styremedlem

KNUD KNUDSEN
Styremedlem

OVE D. ANDERSEN
Styremedlem

TORBJØRN HÆGELAND
Styremedlem

LIS TENOLD
Styremedlem

BJØRN HENRICHSEN
Adm. dir

RESULTATREGNSKAP

	NOTE	2014	2013
DRIFTSINNTEKTER OG DRIFTSKOSTNADER			
Driftsinntekt	8	62 987 975	53,905,690
Driftsinntekter		62 987 975	53,905,690
Lønnskostnad	2,9	41 904 520	43,159,838
Avskrivning varige driftsmidler	3	303 240	403,853
Annen driftskostnad	2	9 189 398	9,019,685
Sum driftskostnader		51 397 158	52,583,377
Driftsresultat		11 590 817	1,322,314

FINANSPOSTER

Renteinntekt		1 180 663	1,131,218
Annen finansinntekt		768 335	1,559,274
Rentekostnad		130	296
Annen finanskostnad		19 467	29,435
Netto finansresultat		1 929 400	2,660,761
Årsresultat		13 520 217	3,983,075

DISPONERING AV ÅRSRESULTAT

Avsatt til dekning av tidligere udekket tap			
Overføring til annen egenkapital		13 520 217	3,983,075
Sum disponeringer	4	13 520 217	3,983,075

BALANSE PR 31. DESEMBER

	NOTE	2014	2013
EIENDELER			
Anleggsmidler			
Varige driftsmidler			
Driftsløsøre og inventar	3	796 983	733,344
Sum varige driftsmidler		796 983	733,344
Finansielle anleggsmidler			
Forskuddsbetalte kostnader	7	388 903	563,926
Sum finansielle anleggsmidler		388 903	563,926
Sum anleggsmidler		1 185 886	1,297,270
Omløpsmidler			
Fordringer			
Kundefordringer		7 023 368	5,657,305
Andre fordringer	10	284 640	121,737
Sum fordringer		7 308 008	5,779,042
Bankinnskudd, kontanter o.l.	5	62 123 106	54,763,881
Sum omløpsmidler		69 431 114	60,542,923
Sum eiendeler		70 616 999	61,840,193

BALANSE PR 31. DESEMBER

	NOTE	2014	2013
EGENKAPITAL OG GJELD			
Egenkapital			
Innskutt egenkapital			
Aksjekapital	4	5 000 000	5 000 000
Overkursfond	4	2 378 127	2 378 127
Sum innskutt egenkapital		7 378 127	7 378 127
Opptjent egenkapital			
Annen egenkapital	4	22 448 849	8 928 633
Sum opptjent egenkapital		22 448 849	8 928 633
Sum egenkapital		29 826 976	16 306 760
Gjeld			
Avsetning for forpliktelser			
Pensjonsforpliktelser	9	12 277 546	17 539 599
Sum avsetning for forpliktelser		12 277 546	17 539 599
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		1 293 495	2 279 315
Skyldige offentlige avgifter		2 867 727	2 874 178
Annen kortsiktig gjeld	6, 10	24 351 254	22 840 341
Sum kortsiktig gjeld		28 512 476	27 993 834
Sum gjeld		40 790 023	45 533 433
Sum egenkapital og gjeld		70 616 999	61 840 193

PETER ÅASEN
 Styreleder

ELIN HAUGSJERD ALLERN
 Styremedlem

OVE D. ANDERSEN
 Styremedlem

LIS TENOLD
 Styremedlem

EVA STENSLAND
 Member of the Board

KNUD KNUDSEN
 Styremedlem

TORBJØRN HÆGELAND
 Styremedlem

BJØRN HENRICHSEN
 Adm. dir

NOTER TIL REGNSKAPET

NOTE 2 LØNNSKOSTNAD, ANTALL ANSATTE, GODTGJØRELSER, LÅN TIL ANSATTE MED MER

Lønnskostnad

Beløp i NOK	2014	2013
Lønn	33 828 329	31 021 867
Påløpte feriepenger	4 201 902	3 993 378
Arbeidsgiveravgift	5 384 482	4 456 007
Pensjonskostnader inkl. AFP	-2 074 626	2 632 704
Andre ytelser	564 433	444 436
Sum	41 904 520	43 159 838
Gjennomsnittlig årsverk	78	75

Ytelser til ledende personer	LØNN	PENSJONS- KOSTNADER	ANNEN GODTGJØRELSE
Adm. direktør	1 077 886	20 429	5 456
Styret	330 000	0	0

Verken adm. direktør eller styret har rett på bonus, overskuddsdeling eller opsjoner, ei heller spesielle ytelser ved eventuelt opphør av ansettelsesforholdet / vervet.

Revisor

Det er kostnadsført honorar til revisor med kr 56 670 for lovpålagt revisjon og kr 7 624 for andre tjenester.

NOTE 3 VARIGE DRIFTSMIDLER

Beløp i NOK	INVENTAR	IT-UTSTYR	SUM
Anskaffelseskost 01.01.	1 531 837	2 675 418	4 207 255
Tilgang	0	366 878	366 878
Anskaffelseskost 31.12.	1 531 837	3 042 296	4 574 133
Akkumulerte avskrivninger 31.12.	1 217 250	2 559 902	3 777 152
Bokført verdi 31.12.	314 588	482 395	796 983
Årets avskrivninger	112 964	190 276	303 240
Økonomisk levetid	10 år	3 år	
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær	

NOTE 4 EGENKAPITAL

Beløp i NOK	AKSJEKAPITAL	OVERKURSFOND	ANNEN EK	SUM
Egenkapital 01.01.	5 000 000	2 378 127	8 928 632	16 306 759
Årsresultat			13 520 217	13 520 217
Egenkapital 31.12.	5 000 000	2 378 127	22 448 849	29 826 976

Aksjekapitalen består av 5 000 aksjer hver pålydende kr 1 000. Kunnskapsdepartementet eier 100 % av aksjene.

NOTE 5 BUNDNE BANKINNSKUDD

Av innestående i bank er kr 2 059 878 knyttet til bundet innskudd i forbindelse med skattetrekk.

NOTE 6 ANNEN KORTSIKTIG GJELD

Beløp i NOK	2014	2013
Skyldige feriepenger	4 102 194	3 904 409
Prosjektperiodiseringer	18 732 591	17 782 129
Annent kortsiktig gjeld	1 516 469	1 153 803
Sum	24 351 254	22 840 341

NOTE 7 FORSKUDDSBETALTE KOSTNADER

Selskapet har foretatt forskuddsbetaling av husleie som en form for finansiering av oppussing av lokaler som selskapet leier. Forskuddet resultatføres over leiekontraktens periode som er 15 år.

Beløp i NOK	2014
Innbetalt forskudd ifm. oppussing	9 013 609
Tilbakeførte midler ubrukt ved oppussing	-256 677
Mottatt tilskudd fra Norges forskningsråd	-7 500 000
Netto	1 256 932
Andel husleie tidligere år	-797 320
Andel husleie i år	-70 709
Forskuddsbetalt pr. 31.12.	388 903
Andre forskuddsbetalte driftskostnader	208 207
Totale forskuddsbetalte kostnader	597 110

NOTE 8 SPESIFIKASJON AV INNTEKTER

Beløp i NOK	2014	2013
Midler fra Norges forskningsråd	17 900 560	19 315 890
Midler fra departementer	15 110 000	14 628 000
Andre offentlige og private tilskudd	19 581 375	15 929 238
Salgs- og oppdragsinntekter	10 396 041	4 032 562
Sum	62 987 975	53 905 690

NOTE 9 PENSJONSMIDLER

Beløp i NOK	2014	2013
Årets pensjonsopptjening	3 411 945	2 824 288
Effekt av årets planendringer	-5 211 890	0
Rentekostnad på pensjonsforpliktelsen	2 063 827	1 642 350
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	-1 526 092	-1 280 297
Administrasjonskostnad	126 057	122 066
Netto pensjonskostnad før arbeidsgiveravgift	-1 136 153	3 308 408
Arbeidsgiveravgift av pensjonskostnaden	-160 198	466 486
Pensjonskostnad før resultatførte justeringer	-1 296 351	3 774 894
Resultatført aktuarielt tap	69 638	-333 512
Resultatført levealderjustering 1943–1953 årskull	0	0
Resultatført endring i pensjonsregulering til alderspensjonen	0	0
Resultatført pensjonskostnad	-1 226 712	3 441 382
Herav arbeidsgiveravgiften på resultatførte justeringer		0
Beløp i NOK	2014	2013
Pensjonsforpliktelse pr 31.12.	62 669 002	54 209 659
Pensjonsmidler pr 31.12.	36 937 271	33 354 074
Arbeidsgiveravgift av netto pensjonsforpliktelse	3 628 174	2 940 637
Netto pensjonsforpliktelse inklusiv arbeidsgiveravgift	29 359 905	23 796 222
Ikke resultatført aktuariell gevinst	-14 971 393	-5 483 456
Estimatavvik arbeidsgiveravgift	-2 110 966	-773 167
Balanseført pensjonsforpliktelse inkl. arbeidsgiveravgift	12 277 546	17 539 599
Ved beregningen er følgende forutsetninger lagt til grunn:	2014	2013
Diskonteringsrente	2,50 %	4,00 %
Avkastning pensjonsmidler	3,20 %	4,40 %
Lønnsvekst	2,75 %	3,75 %
Årlig forventet regulering av alderspensjon under utbetaling	1,75 %	2,75 %
Årlig forventet G-regulering	2,50 %	3,50 %
Arbeidsgiveravgift	14,10 %	14,10 %
Forventet gjenstående tjenestetid	11	12

PLANENDRINGER I 2014

I henhold til NRS 5, punkt 4, ved endring av regnskapsestimater skal virkningen resultatføres i den perioden estimatet endres.

Aktuar har innarbeidet planendringer i årets pensjonskostnad og i balanseført pensjonsforpliktelse.

Levealderjustering ihht veiledning fra Norsk RegnskapsStiftelse, kr 2 238 511, og vedtatt uførepensjon, kr 2 973 379, medfører totalt kr 5 211 890 i redusert pensjonskostnad for 2014.

NOTE 10 SPESIFIKASJONER AV FORDRINGER OG GJELD

Fordringer som forfaller senere enn 12 måneder utgjør kr 0.

Gjeld som forfaller til betaling mer enn fem år etter regnskapsårets slutt utgjør kr 0.

NSDS STYRE

Styreleder:

Petter Aasen, rektor, Høgskolen i Buskerud og Vestfold

Medlemmer:

Ove Andersen, spesialrådgiver, NSD, ansattes representant

Elin Haugsgjerd Allern, professor, Universitet i Oslo

Torbjørn Hægeland, direktør, Forskningsavdelingen, SSB

Knud Knudsen, professor, Universitetet i Stavanger

Eva Stensland, førsteamanuensis, Universitetet i Tromsø

Lis Tenold, spesialrådgiver, NSD, ansattes representant

Varamedlem: Toril Aalberg, professor NTNU

RÅD, UTVALG OG KOMITEER

Deltakelse i nasjonale styrer, utvalg og komiteer:

Rådet for taushetsplikt Bjørn Henrichsen, medlem

SSB, Statistikkrådet, Atle Alvheim, medlem

KOSTRA-arbeidsgruppe kirke, Kristina Nicolaisen, medlem

CRISStin (Current Research Information System in Norway), Knut Kalgraff Skjåk, medlem

Universitets- og høgskolerådet, Publikasjonskomiteen, Rolf Halse, observatør

Historisk befolkningsregister (HISTREG) brukergruppe, Dag Kiberg, medlem

Norsk marint datasenter, Havforskningsinstituttet, Vigdis Kvalheim, medlem

Deltakelse i styrer for internasjonale organisasjoner:

International Federation of Data Organizations for the Social Science (IFDO),

Vigdis Kvalheim, styremedlem

Data Documentation Initiative Alliances (DDI Alliance), Scientific Board, Vigdis Kvalheim, medlem

Simple Data Description Team of DDI Moving Forward, Ørnulf Risnes, medlem

European Social Survey (ESS) Core Scientific Team (CST), Bjørn Henrichsen, Kirstine Kolsrud og

Knut Kalgraff Skjåk, medlemmer

Mona-panel, Vigdis Kvalheim, medlem

European Social Survey (ESS ERIC), Bjørn Henrichsen, Deputy Director, Strategy

EU COST Action IS1004 WEBDATANET, Knut Kalgraff Skjåk, norsk representant,

Kirstine Kolsrud, vararepresentant

European Strategy Forum on Research Infrastructures (ESFRI), Bjørn Henrichsen, norsk delegat

ESFRI Thematic Working Group for Social Sciences and Humanities, Bjørn Henrichsen, medlem

CESSDA AS, Board of Directors, Bjørn Henrichsen, styreleder

NordForsk's High-level Advisory Group Research Infrastructure, Vigdis Kvalheim, medlem

DDI Controlled Vocabularies Working Group, Hilde Orten, medlem

DDI Survey Design and Implementation Working Group, Kirstine Kolsrud, medlem

UTVALG FOR NSDS ARBEIDSMRÅDER:

Referansegruppe for intervjuundersøkelser:

Knud Knudsen, professor, Universitetet i Stavanger, Ola Listhaug, professor, NTNU, Trondheim,

Ann-Helén Bay, direktør, Institutt for samfunnsforskning

Referansegruppe, Database for statistikk om høgre utdanning :

Britt Elin Steinveg, Universitetet i Tromsø, leder
Beth Linde, Høgskolen i Østfold, medlem
Bjørn Erich Rasch, Universitetet i Oslo, medlem
Aslaug Hellesøy, Hordaland fagskulestyre, medlem
Tore Tungodden, Universitetet i Bergen, medlem
Martha Torvik, Høgskolen i Sør-Trøndelag, 1. varamedlem
Klas Rønning, NHH, 2. varamedlem
Marianne Nordli Hansen, Universitetet i Oslo, personlig varamedlem for Bjørn Erik Rasch
Joar Nybo, Kunnskapsdepartementet, observatør
Pål Bakken, NOKUT (Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen), observatør
Anne Marie Rustad Holseter, SSB, observatør
Stig Slipersæter, Forskningsrådet, observatør
Guri Bakken, Universitets- og høgskolerådet

Forum for fagskolestatistikk:

Knut Erik Beyer-Arnesen, Nasjonal enhet for karriereveiledning
Bård Inge Thun, Nasjonal enhet for karriereveiledning
Joar Nybo, Kunnskapsdepartementet
André Kristiansen, Kunnskapsdepartementet
Rita Aanerud, SSB
Siv Frost, Lånekassen
Christin Drangslund, NOKUT (Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen)
Solveig Borgen, NOKUT (Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen)
Øyvind Alseth, Helsdirektoratet
Kristin Gåsemyr, NSD
Maren Elise Saxe, NSD

Prosjektstyret, RAIRD:

Vigdis Kvalheim, NSD, leder
Elisabeth Nørgaard, SSB
Rune Gløersen, SSB
Torbjørn Hægeland, SSB
Knut Kalgraff Skjåk, NSD

Brukergruppe, RAIRD:

Ingeborg Foldøy Solli, Handelshøgskolen ved UiS
Marianne Røed, ISF
Thomas Sevenius Nilsen, Folkehelseinstituttet
Espen Bratberg, UiB
Thomas Lorentzen, UiB
Arne Mastekaasa, UiO
Stein Emil Vollset, UiB
Björg Bøyum, Folkehelseinstituttet

ORGANISASJONSKART

Petter Aasen
STYRELEDER

Bjørn Henrichsen
ADM. DIR.

ADMINISTRASJON OG INDIVIDDATA

Vigdís Namtvedt Kvalheim

ADMINISTRASJON OG INDIVIDDATA
Dag Kiberg

Anne M. Dueland
Aina H. Ramsdal
Linda Ringstad
Victoria L. Robins
Heidi Tvedt
Sondre S. Arnesen
Gry-Hege Henriksen
Ingvild Krogh
Trond Kvamme
Annette K. Servan
Sunniva Hagen
Øyvind A. S. Reinertsen
Silje Storviken

PERSONVERNTJENESTER
Katrine Utaaker Segadal

Lene C. M. Brandt
Inga Brautaset
Marte Byrkjeland
Åsne Halskau
Kjersti Haugstvedt
Juni S. Lexau
Audun G. Løvlie
Linn-Merethe Rød
Marie S. Schildmann
Anne-Mette Somby
Andreas B. Stenersen
Lis Tenold
Hildur Thorarensen

KOMMUNIKASJON OG WEB
Njord V. Svendsen

IT OG UTVIKLING

Atle Alvheim

PROGRAMVAREUTVIKLING
Ørnulf Risnes

Eirik Alvær
Archana Bidargaddi
Snorre Magnus Davøen
Yong Liu
Elin Monstad
Trond Pedersen
Sigbjørn Revheim
Kjetil Thuen
Ole Voldsæter
Feng Xue

IT OG WEB
Bjarne Øymyr

Håvard Bakkmoen
Adeel A. Bhatti
Olga Furudal
Dag Ø. Heradstveit
Carl-Erik J. Herheim
Eyob Teweldemedhin
Stig Norland
Anders Paulsen
Fei Su
Rune Vikøren
Guang Yang

INTERVJU- OG DATATJENESTER

Knut Kalgraff Skjåk

DATATJENESTER
Terje Marøy

Atle Jåstad
Gry H. Mortensen
Kristina Nicolaisen
Astrid Nilsen
Hilde Orten
Vidar W. Rolland
Sigmund Tveit

INTERVJUTJENESTER
Kirstine Kolsrud

Gyrid H. Bergseth
Benjamin Beuster
Bjørn-Ole Johannesen
Eirik B. Stavestrand
Ole-Petter Øvrebø

STATISTIKK OM HØGRE
UTDANNING OG FORSKNING
Kristin Gåsemyr

Ove D. Andersen
Yngve Bersvendsen
Marianne Bøe
Maria Demchenko
Kristina Espeseth
Rolf Halse
Hans T. Hatlestad
Thor Hovden
Cecilie H. Jentoft
Arianna Kyriacou
Hilde Anita Larsen
Bjarne Mundal
Maren Elise Saxe
Ole Henning Vårdal
Belinda G. Helle

Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste AS

Harald Hårfagres gate 29
N-5007 Bergen
Tel.: +47 55 58 21 17
Fax: +47 55 58 96 50
nsd@nsd.uib.no
www.nsd.uib.no
twitter.com/NSDdata